

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصل شریعت محمدیه و اساس ملت احمدیه افضل الالسنه و لغان اسان عربی ایل
 ثابت اولدقندن علی الاجمال غروریات دینییه فی فهم و ضبط بعد ندہ لسان
 مذکور فی تعلم ارباب ملت اسلامیه ایچون عقلا و ادباً صناعت مستحسنه اولدقی
 کبی شرعاً و دیانۃً و اجبات جملہ سند ندر •
 قواعد تعلیم و تعلم دفعه کتاب عربی او قوت مقنی استصعاب و اول مرتبه ده ضبط
 مفردات متنوعه ثم ملکہ بعض القواعد ثم الانس بالترکیب شیاً فشیادن
 عبارت اولغان طریق تدرجی استصواب ایتمکله بعض مفردات عربیه فی
 جمع و اکثر بلاد اسلامیه ده عمومی بر لسان ملی و ادبی رتبه عالیہ سینه رسیده
 اولغان لسان فارسینی زیاده شریفه ایدرک ضم و هر قایونی لسان ترکی مألوفمز
 اوزره ترجمه ایدوب او شبو (لغات ثلاث) عنوانلی رساله فی ترتیب و ضروریات
 دینییه فی تحصیل ایتمش طلبه ابدت ائیمه ایچون تعلیم و تهرینی ایصاء ایدلدی
 والله هو الموفق •

﴿ عالم جان البارودی ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کشی اعضا سیندک آتلی		نامه‌های آندامهای آدمی		اعضاء الانسان	
ترکی	فارسی	عربی	ترکی	فارسی	عربی
آغز	دهان	الفم	باش	سر	الرأس
تیل	زبان	اللسان	قولاق	گوش	الأذن
تس	دندان	السن	کوز	چشم	العين
ایرن	لب	الشفة	کریک	مژه	الهدب
بوغاز	گلو	الحلق	کوز قاباقی	پلک = سر پوش چشم	الجفن
ینکاتی	رخساره	الحد	قاش	ابرو	الحاجب
یوز	روی	الوجه	می	مغز سر	الدماغ
ایاک	منه	الذقن	مانکلای	پیشانی	الجبه
موین	گردن	الرقبة	برون	بینی	الأنف

اورته بارماق	انگشت میانگین	الوسطى ۱۵۰	میوق	بروت	الشَّارِبُ
آتسز بارماق	انگشت چهارم	البنصر	سقال	ریش	اللحیة
سانوچقی بارماق	انگشت کالوج	الخنصر	اینک	دوش	الکتف
کوکراک	سینه	الصدر	یوقارغی	بازو	العضد الساعد
آرقه	پشت	الظهر	بلک	استخوان	العظم
قرصاق	شکم	البطن	سویک	آرنج	المرفق
قابرغه	استخوان پهلوی	الضلع	ترسک	بند دست	الرسغ
قولتوق	بغل	الابط	بارماق	انگشت	الاصبع
کندک	ناف	السرة	اوج	پنجه دست	الکف
ایمچک	پستان	الثدى	ترناق	ناخن	الظفر
یان	پهلوی	الجنب	باش بارماق	انگشت نر	الابهام
بیل	میان	الوسط	شهادت بارمقی	انگشت شهادت	السبابة المسبحة

بويرك	گرده	الكلیة	بوط	ران	الفخند
قواق	جلی کیمز در شکم	المثانة	تز	زانو	الركبة
قارن	شکنبه آدمی	المعدة	بالدیر	بوزه پای	الساق
اچاگی	روده	المعاء	توبق	مهره پای	الكعب
قان	خون	الدم	آیاق	پای	القدم الرجل
ایت	گوشت	اللحم	اوکچه	پاشنه	العقب
قافرق	بلغم	البلغم	سولو یولی	نای گلو	المخطوم
تکرك	خیو	البزاق	اوککج	سر معده	المريء
شکرك	آب بینی	المخاط	یورک	دل	القلب الفواد
صاغ	راست	اليمين	باغر	جگر	الكبد
صول	چپ	اليسار	اوپکه	شیش	الریة
اوست	بالا	الفوق	تاہر	رک	العرق
آست	پایین	التحت	سینک	کیمز	البول

آرت	پس	الخلف = الوراء	آل	پیش	الامام = القدام

(فصل — ل)

کشی تور لریننک آتلیری	نامهای کروهان آدمی	اسماء انواع الانسان

بالا	فرزند	الولد	ایر	مرد	المرء = الرجل
اوغل	پسر	الابن	خاتون	زن	المرأة = الانثی
قز	دختر	البنت	ایر	شوهر	الزوج
قرنداش	برادر	الآخ	خاتون	زن	الزوجة
قزقرنداش	خواهر	الاخت	آتا	پدر	الاب = الوالد
آتاننک ایر قرداشی	برادر پدر	العم	آنا	مادر	الام = الوالدة
آتاننک قز قرداشی	خواهر پدر	العمة	بابا	دده	الجد
آنا قرداشی	برادر مادر	الخال	آبی	بیبی	الجددة

دیانتسز	بی دیانت	الفاسق = الفاجر	آنانک فز قرداشی	خواهرمادر	الحالة
توغری سوزلی	راست گوی	الصادق	خاتون اوغلی	پسرزن	الریب
یالغانچی	دروغ گوی	الکاذب	خاتون قزی	دخترزن	الریبیه
بای	توانگیر	الغنی	یاش بالا	نوزاد	الطفل
یارلی	درویش	الفقیر	نارسی بالا	فارسیده	الصبی
یکت	جوان	الشاب	ایرشکان	رسیده	البالغ
قارت	پیر	الشیخ	بیلکو	دانشمند	العالم
آزاد	آزاد	الحر	بیانکسز	نادان	الجاهل
قل	بنده	العبد	عقللی	خردمند	العاقل
چوری	کنیز	الامة	عقلسز	کالیو	الاحق
خدمتچی	خدمتکار	الخدم	جولر	دیوانه	المجنون
خواجه	خواجه	المخدوم	بخشی	نیکو	الصالح

مدرسه
تالیف
میرزا
محمد
باقر
کاشانی

اوگرانوچی	آموزنده	المتعلم	درس ایتوچی	درساوی	المدرّس
شاگرد	شاگرد	التّلیف	اوگرانوچی	آموزنده	المعلم

(فص — ل)

اجناس الحیوان | گروههای حیوان | حیوان گروهلری

فاجر	آستر	البغل	آت	اسب	الفرس
توه	آشتر	الابل	صغر	مادگاو	البقر
آتاتوه	آشترنر	الفحل	طای	اسب کره	المهر
آناتوه	آشتر ماده	التاقه	براو	گوساله	العجل
توه طایی	شتر بچه	الفصل	ایشک	خر	الحمار
قوی = سارق	گوسفند	الغنم	آیغر	اسب نر	الحصان
کجه	بز	البعز	بایطال	مادیان	الرمكة
قوزی	بره	الحمل	آلاشه	آفته	الحصی
قوچقار	قوچقار	الکبش	اوگوز	گاونر	الثور

۱۱۳۱۱۲

الجدى	بزغاله	كجه بتى سى	الارنب	ذرگوش	قويان
التيس	نهاز	كجه تكدسى	الهرة	گر به	ماچى
القرن	شاخ	موگوز	الخنزير	خوك	دونكفز
الذنب	دنبه	قويرق	الفار	موش	سچقان
الشعر	موى	قل	الذباب	مگس	چين
الصوف	پشم	جون	البرغوث	كيك	بورچه
اللبن	شير	سوت	القمل	سپش	بت
الزبد	بالاى شير	قايماق	التحل	زنبورانگين	بالقورتى
الاسد	شير	آرسلان	الزنبور	زنبور	آرى
الدب	خرس	آيو	الدود	كرم	قورت
الذئب	گرك	بورى	الجراد	مليخ	چكرتكه
القرد	بوزينه	ميمون	العنكبوت	تارتناك	اورمچك
الثعلب	روباه	تولكى	الحمام	كبوتر	كوكارچين
الكلب	سك	ات	الدجاج	مرغ	تاوق

ساند و غاچ	هزار داستان	البلبل	آتج	خروس	الديك
يارقنات	شب پر	الحفّاش	اوردك	مرغابی	البط
توه قوشی	شتر مرغ	النعّام	قاز	قاز	الأوز
تورنه	كلنك	الكركي	چېش	چوزه	الفرخ
بالق	ماهی	السبكة	قارغه	زاعغ	الغراب
بيلان	مار	الحية	چېچق	كانچشك	العصفور

فصل

سولرو انكنا مناسب شيلر		آبها و چيزهاييكه مناسب ست بان		المياه وما يناسبها	
كيمي	كشتي	السفينة	سو	آب	الماء
چيلاك	قوغه	الدلو	دنگز	دریا	البحر
ايب	رسن	الحبل	ايرمق	جوى	النهر
قران	ديك	الميرجل	كول	ساختر	الغدير
چومچ	كفكبير	المغرفة	قيو	چاه	البئر

المِلْعَقَةُ	چَهچَه	قاشق	الطست	طست	لَمَن
الإبريق	آبَرِيز = آفتابه	قومغان	السفرة	دسترخوان	آش یا ولیق

فصل

السمایات والا زمان		چینهای آسمان وهنگامها		کوک نرسه لری وو قتلر	
السماء	آسمان	کوک	البرق	برق	یاشین
الأرض	زمین	بیر	الصقیع	پژم	قراو
الشمس	آفتاب	قیاش	النّداء	شبنم	چیق
القمر	ماه	آی	الرعد	آواز برق	کوک کوکراو
المطر	باران	یغمور	السیل	سیلاب	تاشو
الثّج	برف	قار	النجم	ستاره	یلدر
البرد	ژاله	بز	المشرق	برآمد آفتاب	قیاش چغوشی
السحاب	ابر	بولوت			

المشرب	فَرَامِدْ اَفْتَابْ	قياش بايشی	الحَرِيفُ	تيرماه	كوز
النهار	رُوزْ	كوتلار	السَّنة	سال	يل
الليل	شَبْ	تون	الشهر	ماه	آي
الشتاء	زِمِستانْ	قُشْ	الأسبوع	هفته	آته
الصيف	تابستانْ	جلی	اليوم	رُوزْ	كون
الربيع	بهارْ	ياز	الساعة	ساعت	ساعت

فصل

اللباس و اثاث		پوشك و جهاز		كيوم و او	
المبيت		خاناه		جهازی	
البيت	خانه	او	الخنجر	دشنة	خنجر
الكوّة	رُوزَنْ	ترهزه	الموسى	استره	استره
السيف	شمشير	فلاج	الابرة	سوزن	ايكنه
السكين	كارد	پچاق	البستان	باغ	باغچه

چلی ساوتی	چایدان	الشاهیه	آبزار	آخور	الاصطبل
چالمه	دستار	العمامة	اوجاق	آتشدان	الکانون
کولمک	پیراهن	القمیص	مونچه	گرمابه	الحمام
اُستان	شلوار	السرراويل	دیوار	دیوار	الجدار
طش کیومی	جامه	الجمبة	قابقا	دروازه	الباب
طون	پوستین	الفرو	بوساغه	آستانه	العتبة
چیدک	موزه	الخف	پالاص	گلیم	البساط
ایلک	غربال	المنخل	کیوز	نمد	اللبد
کنش	سرموزه	النعل	توشک	بستر	الفراش
ینک	آستین	النکم	مندر	بالش	مخدة
ایتک	دامن	الذیل	چارشاو	پرده	السترة
چابو	تیریز	الدخريص	چبلدق	پشه‌خانه	الکلة
اوجقور	بند شلوار	التکة	اورندق	سندلی	الكرسى
قورطه	کمر بند	الحزام	آیاق	کاسه	القدح

کرمه

ایندک	موزه	الجرموق	یاولیق	رویمال	المندیل
کلپوش	کله پوش	العرقیة	یورغان	کورپه	اللحافی
کامزول	سینه بند	الصدریة	أبوق	چوراب	الجورب

(فصل — ل)

کرپج	خشت پخته	الآجر	قلعه	شهر	البلدة
تاش	سنگ	الحجر	آوول	ده	القرية
بالچیق	گل	الطين	فر	صحرا	المفارة
توزان	گرد	الغبار	تاع	گوه	الجبل
سیوق بالچیق	لای	الوعل	توزیر	زمین هموار	السهل
آلتون	زر	الذهب	بلون	رودخانه	الوادى
کמוש	سیم = نقره	الفضة	قوم	ریک	الرمل
باقر	مس	النحاس	توبراق	خاک	التراب
بیز	روی	الصفرة	چی کرپج	خشت خام	اللبن

قلای	قلعی	القلع	فورغاشون	آرزیر	الرصاص
			کرج	گج	الحمص
کونه سوی	چیوه سیماب	الزببق	تیمر	آهن	الحديد

(فصل ل)

الأطعمة والفواكه طعامها وميوها
أشار ویمشدر

البر

سارمساق	سیر	الثوم	بغداى	گندم	الحنطة = البر
توز	نمک	الملاح	آرپه	جو	الشعير
ایکمک	نان	الخبز	دگی	برنج	الأرز
یمش	میوه	الفاكهة	طاری	آرزن	الذرة الدخن
آمه	سیب	التفاح	اُون	آرد	الدقيق
آزوم	آذگور	العنب	برچاق	فخود	الحمص
واق یمش	مویز	الزبيب	سوغان	پیاز	البصل

تورما	ترب	الفجل	أروك	زردالو	المشمش
شالقان	شلغم	الشاجم	آلو	آلو	الأجاص
كيشر	زردك	الجزر	ساله يمشى	انجیر	التين
أرلق	تخم	البنر	خرما	خرما	التمر
ایوا	بهي	السفرجل	بادام	بادام	اللوز
شيكر	شكر	السكر	قاوون	خر بوزه	البطيخ
بال	انگبین	العسل	قار بوز	قربوز	الحبیب
قایناتمه	پرورده	المربي	قباق	كدو	القرع

فصل

روشها		الوصاف	
روشدر	روشها	الوصاف	الوصاف
قسه	كوتاه	القصير	الکبير
ينكل	سبك	الخفيف	الصغير
آغر	گران	الثقيل	الطويل
			بزرک
			خرد
			الونغ
			کوپک
			أزون
			دراز

آورو	خسته	المريض	سپهز	فریه	السمین
دوست	دوست	المحب	آرق	لاغر	النحیف
دشمن	دشمن	العدو	یپراق	دور	البعید
یانکی	تازه	الجدید	یقین	نزدیک	القرب
ایسکی	کهنه	العتیق	ایچکاری کرگوچی	درودن دراینده	الداخل
تار	ننک	الضیق	تشقاری چقغوچی	بیرون براینده	الخارج
آرو	پاک	الطاهر	بپالو	گوران	الغالی
آروسز	مردار	النجس	اوچسز	ارزان	الریص
آرتق	بیش	الزائد	یوش	تر	الرطب
کیم	کم	الناقص	قروغ	خشک	الیابس
اینگو	نیکو	الخير	آز	آندک	القلیل
یهان	بد	الشر	کوب	بسیار	الكثیر
پاکیزه	پاکیزه	النظیف	صاغ	تندرست	الصحيح

قاره	سینه	الاسود	کُری	چُرکین	الْوَسِخ
کوک	کبود	الازرق	آج	گُرسنه	الجِيعان
سوقر	کور- نابینا	الاعمى	توق	سیر	الشَّبَعان
چوقراق	کَر	الاصم	سوساغان	تَشَنه	العَطْشان
تلسز	گُنک	الاخرس	قانغان	سیراب	الریان
بِلَتک	لال	الالئع	آق	سفید	الابيض
تاز	کَل	الاقرع	یِشَل	سبز	الاخضر
بوکری	خمیده	الاعذب	قزیل	سُرُخ	الامر
سقالسز	بیریش	الامرذ	ساری	زرد	الاصفر

فصل

سانلر		شمارها		الاعداد	
اوج	سه	ثلاثة	بر	يك	واحد
دورن	چهار	اربعة	ایکی	دو	اثنان

اون سکز	هشتده هژده	ثمانیه عشر	بیش	پنج	خمسه
اون توقز	نزده	تسعه عشر	آلتی	شش	سینه
یکرمی	بیست	عشرون	یدی	هفت	سبعه
اوتوز	سی	ثلثون	سکز	هشت	ثمانیه
فرق	چهل	اربعون	توقز	نه	تسعه
ایلی	پنجاه	خمسون	اون	ده	عشره
آلتمش	شصت	ستون	اون بر	یازده	احد عشر
یتمش	هفتاد	سبعون	اون ایکی	دوازده	اثنی عشر
سکسان	هشتاد	ثمانون	اون اوچ	سیزده	ثلاثه عشر
توقسان	نود	تسعون	اون دورت	چهارده	اربعه عشر
یوز	صد	مائة	اون بش	پانزده	خمسه عشر
منك	هزار	الف	اون آلتی	شانزده	سته عشر
یوز منك	لک	مائه الف	اون یدی	هفتده	سبعه عشر

فصل ل

یدیدن بر	هفتیک	دو سبع	یارم	نیم	نصف
سکزدن بر	هشتیک	دو ثمن	اوپدن بر	سهیک	ثلث
توقزدن بر	نهیک	دو تسع	دورتدن بر	چاریک	ربع
اونندن بر	دهیک	دو عشر	بشدن بر	پنجیک	خمس
—	—	—	آلتیدن بر	ششیک	سدس

قاعده او بابی

باب قاعده‌ها

باب القواعد

فصل مصدر ﴿ مصدر : بر اشکه دلالت ایتوچی سوز در فارسی
مصدرده اخیرنده « دن » یا که « تن » او اور ترکی مصدرده اخیرنده
« مک » یا که « مق » اولور .

(فصل عبادتده ذکر ایتولگان مصدرار) —

الابتداء	آغاز کردن	باشلمق	الدخول	در آمدن	کرمک
الانتهاء	رسیدن	ترالمک	المروج	بر آمدن	چیقهق

النصر	یاری دادن	یاردم ویرمک	التعلّم	آموختن از کسی	اوگرنمک
التکلم	سخن گفتن	سویلکم	التکبیر	الله اکبر گفتن	الله اکبر دیمک
القول	گفتن	ایتمک	التعظیم	بزرگ داشتن	الوعلمق
العود	پناه بردن	سغونمق	القیام	راست ایستادن	آیاق اوزره تورمق
الضحک	خندیدن	کولمک	القعود	نشستن	اولتورمق
البكاء	گریستن	یغلمق	القراءة	خواندن	او قومق
القربة	نزدیک شدن	یقین بولمق	التلاوة	قرآن خواندن	قرآن او قومق
الغسل	شستن	یومق	التعود	اعوذ گفتن	اعوذ ایتمک
التطهیر	پاک کردن	پاکلکم	البسملة	بسم الله گفتن	بسم الله ایتمک
الأخذ	گرفتن	آلمق	التأمین	آمین گفتن	آمین دیمک
الضرب	زدن	سوقمق	الانحناء	خم شدن	بوگولمک
العلم	دانستن	بلمک			
الفهم	فهمیدن	آنکلمق			
التعلیم	آموختن کسیرا	اوگرتمک			

النظر	نگاه کردن	قارامق	التسبيح	سبحان الله گفتن	سبحان الله ديمك
الرؤية	ديدن	كورمك	التهليل	لا اله الا الله گفتن	لا اله الا الله ديمك
التوجيه	روی بسوی چیزی گردا نیدن	يوزيونا لدرمك	التسميع	سمع الله لمن حمده گفتن	سمع الله آه ديمك
التوجه	روی چیزی آوردن	يونا ليمك	التحميد	ربنا لك الحمد گفتن	ربنا لك الحمد ديمك
الاستقبال	پیش شدن	قارشو بولمق	الثناء	سبحانك آه خواندن	سبحانك آه اوقومق
الاستدبار	پس شدن	آرقان بولمق	الانصات	خاموش شدن	تبيك تورمق
الاخلاص	خالص کردن	خالص قيلمق	الاستماع	گوش انداختن	تنبلمق
النشر	پريشان کردن	تاراتمق	التشهد	التحيات خواندن	التحيات اوقومق
التفريج	كشاده کردن	آچيق قيلمق	التصلية	دُرو دگفتن	صلوات ايتمك
النصب	راست داشتن	تكمك	التعديل	برابر کردن	تيگورلمك
الفرش	پهن کردن	توشامك			

الطمانينة	آرام گرفتن	قرار لئمی	التجدید	تازه کردن	یانکارتمی
الایمان	باور کردن	اینانمی	التقدیم	پیش کردن	الوک قیلمی
الاقرار	بزبان گفتن	تل برله ایتمک	التأخیر	پس کردن	صونک قیلمی
التصدیق	گرویدن	اشانمی	السهو	غفلت کردن	یالغو شمی
التوکید	یک دانستن	بر دیو بلماک	الاستواء	برابر بودن	تیمگوز بولمی
التعجید	بزرک دانستن	الوغ بلماک	التحویل	برگردانیدن	ایلندرماک
التیامن	از راست گرفتن	اونکلمی	المغفرة	آمرزیدن	یاراقامی
الولاء	بیکباره کردن	توتاش قیلمی	الاستغفار	آمرزش خواستن	یارلقایو استامک
القحقة	خنده باواز کردن	آواز برله کولماک	الاستعانة	یاری خواستن	یاردم استامک
الاعماء	بیهوش شدن	هوشسز بولمی	الانعام	نعمت دادن	نعمت ویرماک
النوم	خواب کردن	یوقلمی	التسليم	سلام دادن	سلام ویرماک
			الغضب	چشم پوشیدن	کوزیوممی
			الجهر	آواز بلند کردن	تچقرمی

یاشر و نمک	پنهان شدن	الاختفاء	یا شورمک	پنهان کردن	الاغفاء
سیپامق	مالیدن	المسح	ایشترمک	شنوانیدن	الاسباع

فصه ل

ویرمک	دادن	الاعطاء	یمک	خوردن	الاکل
ییاو یورمک	پیاده رفتن	المشی	اچمک	نوشیدن	الشرب
آتلانمق	سوار شدن	الركوب	چاینمک	خاییدن	المضغ
آشمق	بالا بردن	الصعود	یوتمق	فرو بردن	البلع
اینمک	فرو آمدن	الهبوط	اویانمق	پیدا شدن	الاستيقاظ
ساکونمک	جنبیدن	الحركة	قورقمق	ترسیدن	الخوف
نیمک تورمق	ایستادن	السكون	ارلتورمق	نشستن	الجلوس
آقمق	روان شدن	الجریان	قرون یاتمق	هر چه لوغفتن	الاضطجاع
کلیمک	آمدن	المجیء	طیانمق	تکیه کردن	الاتكاء
کتمک	رفتن	الذهاب	ترالمک	پشت بچیری دادن	الاستناد

قاینامق	جوشیدن	الغلی	اشلمک	کردن	العَمَل
استامک	خواستن	الطَّلب	آتمق	انداختن	الرَّمَى
آرتمق	بسیارشدن	الزیادة	آر و تمک	پوشیدن	المسْتَر
آزایمق	کم شدن	النقصان	باغلامق	بستن	الرَبَط
یرتمق	سوراخ کردن	الحرق	چیشمک	کشادن	الحلّ
تکمک	دوختن	الحیاطة	ساومق	دوشیدن	الحلب
کورمک	دیدن	الابصار	سبورمک	رُوفتن	الکنس
ایسنامک	بوییدن	الشم	کیسمک	بریدن	القطع
توتهمق	بسودن	المس	قاچمق	گریختن	الهروب
تاتومق	چشمیدن	الذوق	ایرشمک	رسیدن	الوصول
ایشوتهمک	شینیدن	السمع	ساتمق	فروختن	البيع
قیمق	ریختن	الصب	ساتوب آلمق	خریدن	الشراء
یالامق	لیسیدن	اللحس	سورمق	پرسیدن	السؤال
قایتمق	برگشتن	الرجوع	پشورمک	پختن	الطبخ

اللَّعِبُ	بازیدن	اوینامق	التطویل	دراز کردن	اوزایتمق
الحِفْظُ	نگاه داشتن	ساقلامق	التقصیر	کوتاه کردن	قسقارتمق
المَدْحُ	ستودن	ماقتامق	التضییق	تنک کردن	تارایتمق
الذَّمُ	نکوهیدن	خوارلمق	التَّوسِعةُ	فراخ کردن	کینکایتمک
الحیوةُ	زنده شدن	تریلیمک	الطَّحْنُ	آرد کردن	آشلق تارتمق
الموت	مردن	اولمک	النَّخْلُ	بیختمن	ایلامک

باب افعال الماضی	فعلهای کارهای زمان گذشته	اوتـ کان زمان اشلمری

قرأ	بخواند ^{oo}	اوقودی	صلی ^ط	نماز خواند	نماز قیلدی
علم	دانست	بیلدی	صام	روزه گرفت	روزه توتندی
تعلم	آموخت	اوگراندی	قال	گفت	ایتدی
علم	آموخت	اوگرادتدی	نظر	نگریست	قارادی
توضأ	آبدست کرد	طهارتلندی	رأی	دید	کوردی
اغتسل ^o	غسل کرد	قویوندی	سمع	شنید	ایشتمدی

دخَل	درآمد	کردی	باع	بفروخت	ساتدی
خَرَج	بیرون آمد	چقدی	اِشْتَری	بخرید	ساتوب آلدی
اَكَل	خورد	ییدی	عَدَّ	بشمرد	سانادی
شَرَب	نوشید	اُچدی	اَبْتَدَأَ	آغاز کرد	باشلادی
ضَحِكَ	بخندید	کولدی	طَارَ	پهريد	اوپدی
بَعَى	گریست	آغلادی	خَاطَ	بدوخت	تیکدی
نَام	بِخَفْتِ	یوقلادی	عَطَسَ	عطسه کرد	توچکوردی
قَام	راست شد	توردی	عَضَّ	بگزید	تشلادی
قَعَدَ	نَشِستِ	اوطوردی	فَتَحَ	کشاد	آپدی
شَمَّ	بوی کشید	ایسنادی	مَرَّ	بگنشت	اوتدی
ذاق	چشید	تاتودی	وَجَدَ	بیافت	تابدی
خَافَ	ترسید	قورقدی	ذَهَبَ	برفت	کیتدی
اَعْطَى	بِداد	ویردی	رَجَعَ	برگشت	قایتدی
اَخَذَ	بگرفت	آلدی	جاء	آمد	کلدی

فَرِحَ	شاد شد	شادلندی	شاور	مشورت کرد	کینکاش ایتنی

عریچه ده خاتون ایچون بولغانده هر قایوده اخیرده برساکن اولان تاء آر تدر لور خرجت ، جاعت ، قالت کبی وهکنا . فارسچه وترکیچه ده تفاوت بولمس .

باب افعال المضارع	کارها زمان آینده	کلاچک زمان فعل لری

یقرأ	میخواند	او قور	یسبع	میشنود	ایشدر
یکتب	مینویسد	یازار	یری	میبیند	کورر
یفهم	میفهمد	آنکلار	یسأل	میپرسد	صورار
یعلم	میداند	بلور	یضحک	میخندد	کولار
یدخل	میدرآید	کرور	یبکی	میگرید	یغلار
یخرج	میبرآید	چقار	یرمی	می اندازد	آتار
یعطی	میدهد	ویرر	یروح	میرود	کیتار
یقول	میگوید	ایتور	یعمل	میکند	اشلر

ایرلر ایچون بولغان صدیقه لر

اونوتور	فرا موش میکند	ینسی	سو غار	میزند	یضرب
او غور لبر	میدزد	یسرق	یارد م ویرر	یاری میدهد	ینصر
ساقلانور	پرهیز میکند	یحترز	او گرانور	می آموزد	یتعلم
یاشرون اولور	پنهان میشود	یخفی	اوطرور	مینشیند	یجلس
یاشورور	پنهان میکند	یخفی	وعدہ قیلور	وعدہ میکند	یعد
دوشار	میگسترد	یفرش	سانار	میشمرد = شمارد	یعد
باغشلار	میباخشد	یهب	قاچار	میگاریزد	یهرب
سور	دوست میدارد	یحب	جو مرد لبق ایدر	جو انمردی میکند	یچود
اولور	میشود	یکون			

خاتونلر ایچون عربیه یانی تاغه آلهاشدروب ایتولور تقرأ = اوقور خاتون
تکتب، تنهم، تخرج، تدخل کبی • تشنیده ایرلرده یقرآن خاتونلرده
تقرآن دیورار فارسیچه میخوانند ترکیچه اوقورلار معناسنده •

بیدر مق بابی

باب فرمودن

باب الامر

قایتقیل	بازگرد	ارجع	او قوغیل	بخوان	اقرا
یازغیل	بنویس	اكتب	ساتقیل	بفروش	بع
ساقلاغیل	نگاه دار	احفظ	بیلگیل	بدان	اعلم
طهارت قیل	ابدست بگیر	توضأ	اوگران	بیاموز	تعلم

خاتونلر ایچون اخیره یای آرتدر لور اقرای ، اعلمی ، تعلیمی ،
 اکتبی کبی تشنیهده ایرلرده و خاتونلرده اعلمیا = بدانید = بلنکز . جمعهده
 ایرلرده اعلمو خاتونلرده اعلمن دیور لر وهکندا .

طیمق بابی

باب بازداشتن

باب النهی

یغلاماغل	مگری	لاتبک	کولماگل	مخند	لاتضحک
آلماغیل	مگیر	لاتاخند	اویناماغل	مباز	لاتلعب
قاراماغل	منگر	لاتنظر	کرماگل	اندرونمیا	لاتدخل
آشوقماغل	مشتاب	لاتسرع	چقماغل	بیرونمیا	لاتخرج
قورقماغل	مترس	لاتخف	اوغورلاماغل	مدزد	لاتسرق

سَاتُوبُ اَلْمَاغِلَ	فَخَّرَ	لَا تُشْتَرِ	اَيْتِمَاكُلُ	مَكَوْ	لَا تَقُلُّ
اِسْرَافِ قِيَلْمَاغِلَ	اِسْرَافِ مَكْنِ	لَا تُسْرِفُ	يُوقَلْمَاغِلَ	مُحَسَّبِ	لَا تَنَمُّ
تَارِ اَيْتِهْ اِغْلَ	تَنَكِي مَكْنِ	لَا تُضَيِّقُ	سُوقَمَاغِلَ	مَزْنِ	لَا تُضْرِبُ
دُورَمَّاكُلِ	مَلْرُزُ	لَا تُرْتَعْشُ	اَتْمَاغِلَ	مِيْنِدَازِ	لَا تُرَمُّ
مَزَا حِ اَيْتِمَاكُلِ	هَرَزَهْ مَكُوِي	لَا تُمَزَحُ	سَاتْمَاغِلَ	مَفْرُوشِ	لَا تَبَعُ

خاتونلر ایچون اخیرنده یای ، اولنده تاء برله ایتولور لاتضحکی ،
 لاتلعبی ، لاتنظری کیی تشنیه لرده ایرلرده و خاتونلرده لا تضحکا ، لا
 تلعبا دیولور .

باب الجرد

انکار ماضی

او تکانده یوقلقنی
بیان

یازمادی	ننویست	لم یکتب	قیلمادی	نکرد	لم یفعل
اوگرانمادی	نیازمود	لم يتعلم	ایتمادی	نگفت	لم یقل
قایتمادی	نبرگشت	لم یرجع	قو قمادی	نترسید	لم یخف
کلمادی	نیامد	لم یجیء	کولمادی	نخندید	لم یضحک
کیتمادی	نرفت	لم ینهب	یغلامادی	نگریست	لم یبک

لم يَطْلُ	دراز نشد	اوز ایمادی	لم يَنِّمَ	نخسبید	یقلامادی
لم يَقْصُرْ	کوتاه نشد	قسقارمدی	لم يَهْرَبْ	نگر یخت	قاچمادی
لم يَأْكُلْ	نخورد	ییمادی	لم يَنْسَ	فراموش نکرد	اونو تمادی
لم يَشْرَبْ	ننوشید	اچمادی	لم يَخُنْ	خیانت نکرد	خیانت قیلمادی
لم يَلْعَبْ	بازی نکرد	اوینامادی	لم يُرْسِلْ	نفرستاد	بیارمادی

باب النفي	انکار فعل آینده	کلاچکده گی فعل لرنی انکار

لا يَرْوُحُ	نرود	کتماس	لا يُكْرِمُ	اکرام نکند	حرمت قیلماس
لا يَسْأَلُ	نپرسد	سوراماس	لا يَهْدِي	هدیه نفرساند	بولاک بیارماس
لا يَأْكُلُ	نخورد	ییماس	لا يُرِي	پرورش نکند	تربیه قیلماس
لا يَشْرَبُ	ننوشد	اچماس	لا يَسْفِرُ	سفر نکند	سفر قیلماس
لا يَدْخُلُ	درنیا آید	کرماس	لا يَدْأِي	دوانکند	دوا قیلماس
لا يَخْرُجُ	بیرون نیاید	چقماس			

یاغفانلاماس	دروغ نگوید	لایکنب	یاشرونماس	پنهان نشود	لایختقی
خیانت قیلماس	خیانت نکند	لایخون	قزارماس	سرخ نگرده	لایخمر
اوغورلاماس	ندرزد	لایسرق	اویالماس	شرم نکند	لایستخی
اسراف قیلماس	اسراف نکند	لایسرف	آچولانماس	خشم نکند	لایغضب
			راضی بولماس	راضی نشود	لایرضی

باب اسم الفاعل | نام کننده | قیلوچی اسمی

نماز خواننده	نماز او قوچی	المصلی	یا زوچی	نویسنده	الکاتب
آبدست کننده	طهارت آلوچی	المتوضی	بیلوچی	داننده	العالم
رکوع کننده	رکوع ایدچی	الراکع	او گرانوچی	آموزنده	المعلم
سجده کننده	سجده ایدچی	الساجد	او گراتوچی	آموزنده	المعلم
ایستاده شونده	تروچی	القائم	او قوچی	خواننده	القاری
			قرآن او قوچی	قرآن خواننده	التالی

زکات ویروچی	زکات دهنده	المزکی	اوتروچی	شیننده	الجالس القاعد
ساتوچی	فروشنده	البائع	تکبیر ایتوچی	تکبیر گوینده	المکبر
ساتوب آلوچی	ذرنده	المشتری	ماقتاوچی	سپاس کننده	الحامد
یوقلاوچی	خواب کننده	النائم	روزه دارنک روزه تنوچی	الصائم	
تیمانوچی	تکیه کننده	المتکی			

خاتونلر ایچون اخیرده تاء برله ایتولور العالمه، الراقعه، الساجده المصلیه، المشتريه کبی ایروخاتون تشیهلری ایچون اللف ونون آرتدراور العالمان، القاعدتان کبی.

قیلونهش اسمی		نام کرده شده		باب اسم المفعول	
ایشودلمش	شیننده شده	المسموع	یاردم ویرلمش	یاری داده شده	المنصور
کورلمش	دیده شده	المبصر	یارلقانمش	مغفرت کرده شده	المغفور
تاتولمش	چشیننده شده	المذوق	رحمتلنمش	رحمت کرده شده	المرحوم
ایسنالمش	بوی کرده شده	المشوم			

یاشور لشمش	پنهان کرده شده	المخفی	قارالمش	نگاه کرده شک	المنظور
بیلو نمش	دانسته شده	المعلوم	ساتولمش	فروخته شک	المبیع
آنکلانمش	فهم کرده شک	المفهوم	ساتوب آلونمش	خریده شک	المشری
قویولمش	نهاده شده	الموضوع	دوست تقولمش	دوست داشته شده	المستحب
کوتار لشمش	برداشته شک	المرفوع	آلدانمش	فریفته شده	المغبون
یاز لشمش	نویسته شک	المکتوب	پرده لشمش	در پرده کرده شده	المستور
مهر لشمش	مهر کرده شده	المختوم			

خاتونلر ایچون تا برله ایتولور المنصورة ، المستورة ، المرحومة
 کبی ایرلر و خاتونلر تشنیه لرندہ الف ونون آرتدرلور المنصوران
 المنصورتان کبی .

قورال اسمی		نام آلت		باب اسم الآلة	
سبرکی	چاروب	المکنسة	آچقوج	کلید	المفتاح
اولچاو	ترازو	المیزان	چراغ	چراغ	المصباح

بُحْبُحَى	اَرَه	الْمِنْشَار	قَاب ایکنه سی	جوال دوز	المِسْلَة
ایکنه ساوتی	سوزن دان	المِثْبَرَة	ایکنه	سوزان	المِخِيط
کوزگی	آینه	المِرْآآت	ایگاو	سوهان	المِبْرَد
کورک	پیل	المِسْحَات	باسقوچ	نردبان	المِعْرَاج
یللندر گچ	بادزن	المِرْوَحَة	قایچی	کاغذ بُر	المِقْرَافِن
سوز گچ	صافگیر	المِصْفَات			

اورن و زمان اسمی		نام جای وزمان		باب اسم الظرف	
هنر کورساتر اورنی	عرضگاه امتعه	المَعْرَض	سجده اورنی	سجده گاه	المَسْجِد
قاره صاوتی	دوات	المِجْبَرَة	جیون	آنجهن	المَحْفَل
یرتقچ جانور لیق یر	درنده گاه	المَسْبَعَة	اینمک اورنی	فرامد گاه	الْمَنْزِل
			مأمور لر جیولواورنی	اجتماعگاه مأمورین	المَوْثَر

۳ زیستناکه

۲ قونقرانس

باب اسم
التفضیل

نام بهتـر

بر آشفده آرتوغراق
ننک ناہی

صاغراق	سلامتتر	الاسلم	بیلگوچپیرک	داناتر	الاعلم
سیو کلیرک	دوستتر	الاحب	جومردراق	جوانمردتر	الاجود
آرتوغراق	بهتر	الافضل	قورقچوپیراق	ترسندہ تر	الاخوف
حرمتاوراق	محترمتر	الاکرم	دائمراق	همیشه تر	الادوم
ساقلا نوجپیراق	پرهیز کارتر	الاتقی	الوغراق	بزرکتر	الاکبر
قاتیغراق	سختتر	الاشد	کچوکراق	کوچکتر	الاصغر
یوشاقراق	نرمتر	الالین	ازونراق	درازتر	الاطول
آغراق	گرانتر	الاثقل	قسقراق	کوتاهتر	الاقصر
ینکراق	سبکتر	الاخف	یارلیراق	بیچارہ تر	الافقر
آساتراق	آسانتر	الایسر	بایراق	توانگیر تر	الاعنی
کورکامراق	خوشتتر	الاعسن	پاکراق	پاکتر	الاطهر

(باب الکنایات)

کنایة لردہ عربیہ ایر و خاتون ایچون و بر کشی، ایکی کشی آندان زیاده
ایچون سوزلر آیرم بولورولکن فارسیدہ و ترکیدہ ایر و خاتون ایچون
سوز آیرم بولمس وهم ایکی برآه ایکیدن زیاده ایچون آیرم بولمس *

مخاطب ایچون نوع آخر
مذکر لر

مؤنت لر

ایاک	ترا	سنی، سنکا	ایاک	ترا	سنی، سنکا
ایاکما	شمارا	سزنی، سزگه	ایاکما	شمارا	سزنی، سزگه
ایاکم	شمارا	سزنی، سزگه	ایاکن	شمارا	سزنی، سزگه

(متکلم ایچون) مذکر و مؤنت بر توری

انا	من	مین	ایلی	من را	منی، منکا
نحن	ما	بز	ایانا	مارا	بزنی، بزگه

فصل

له	برای خدا	الله ایچون	حتى المدينة	تا بمدينة	مدینه گه چه
له	مر خدا	آننک	كالكتاب	همچون کتاب	کتابدک
له	برای او	آننک	مثل التفتاح	مانند سب	آلمه کی
له	مر او	ایچون	بالله، والله	بخدا	الله برله آنط
علی الله	بر خدا	الله اوزره	تالله	سو گند بخدا	ایدامن
علیه	بر وی	آننک اوزره	فی المسجد	در مسجد	مسجد ده
من قران	از شهر قران	قران	فیہ	دران	آندہ
من قران	شهر فدن	شهر فدن	بالقلم	بخامه	قلم برله
الی مکه	بسوی مکه	مکه ساری	به	باو	آننک برله
الی مکه	مکه ساری	مکه ساری	عن الحرام	از حرام	حرامدن

۳
۴
۵

۶
۷
۸

آندای ایر	آنچنان مرد	الذی	آندن	ازوی	عنه
آندای خاتون	آنچنان زن	الذی	راستفده	بدرستی	ان
آندای ایکی ایر	آنچنان دو مرد	اللذین	راستفده	بدرستی	ان
آندای کوپ ایر لر	آنچنان مردم	اللذین	کاشکه	کاشکه	لیت
آندای ایکی خاتون	آنچنان دوزن	اللذین	امید	امید	لعل
آندای کوپ خاتون لر	آنچنان زنها	اللذین	شاید که	گویا	کان
بو ایر	این مرد	اللذین	گویا	لکن	لکن
بو خاتون	این زن	الذین	لکن	همچنین	کذا
اول ایر	آن مرد	ذک =	اوشانداق	چه مقدار	کم
اول خاتون	آن زن	هذه =	نه قدر	چگونه	کیف
صونکره	پس	ذک	نچوک	در انجا	حیث
آنده	آنجا	تلك	شونده	کجا، کو	این
مونده	اینجا	ثم	شول اورزه	کی	متی
کل	بیا	هنا	قاید	هر که	من
مهلت ویر	مهلت بده	هلم	قایجان	کیست	من
لازم بول	لازم باش	روید	هر کشی	هر چیز	ما
آل توت =	گیر	علیک	کم	نه	ما = لا
		دوزک	هر نرسه	چیست	ما
			یوق		
			نی نرسه		